

Антон Павлович Чехов

Шило в торба

С местна тройка, по междуселски друмища, като спазваше най-строго инкогнито, Пьотър Павлович Посудин бързаше към околийското градче N., където го викаше получено от него анонимно писмо.

„Ще ги пипна... Като гръм от ясно небе... – мечтаеше той, скрил лице в яката си. – Наизвършили гнусотии, хубостниците, и тържествуват, сигур си въобразяват, че са заличили следите... Ха-ха... Представям си ужаса и смайването им, когато в разгара на тържеството се разнесе: «Я доведете тук Тяпкин-Ляпкин!» Ей, че суматоха ще настане! Ха-ха...“

След като се намечта до насита, Посудин заговори със своя колар. Като човек, жадуващ за популярност, най-напред го попита за себе си:

– Ти знаеш ли го Посудин?

– Как да не го знам! – ухили се коларят. – Знаем го ний него!

– А защо се смееш?

– Чудна работа! Всеки писарушка знаеш, а да не знаеш Посудин! Затуй е и сложен тук, та всички да го знаят.

– Така е... Ами какво? Според тебе какъв е той? Добър ли е?

– Бива си го... – продължи

прозина се коларят. – Добър е господинът, знае си работата. Още няма две години, откак го пратиха тук, а вече сума нещо свърши.

– Че какво толкова е направил?

– Много добрини стори, господ здраве да му дава. Железница издействува, Хохрюков махна от нашата околия... Краят му се не виждаше на този Хохрюков... Шмекер беше, измамник, всички предишни го крепяха, ама дойде Посудин и – фю-ют Хохрюков по дяволите, като да не го е имало... Те ти, братче! Посудин, братче, не можеш да го подкупиш, не-е! Дай му, ако ще, сто, ако ще, хилядо, няма да вземе грях на душата си... Не-е!

„Слава богу, поне от тази страна са ме разбрали – помисли си Посудин ликуващ. – Това е хубаво.“

– Образован господин... – продължаваше коларят – не е горделив... Нашите ходиха при него да се жалят, пък той като с господа: с всички се здрависва, „седнете...“ Такъв един припрян, чевърст... Дума няма да ти рече както трябва, а все – фрък! Фрък! Няма да ти върви бавно или някак там – по никой начин, а гледа все бежешката, все бежешката! Нашите дума не сколасали да му рекат, а той: „Конете!“ – па право тук... Пристигна и всичко оправи... нито копейка не взе. Къде по-добър е от предишния! То не ще и дума, и предишният беше добър. Такъв един едър, важен, в цялата губерния никой не се караше по-гръмогласно от него... Понякогаж като тръгне, на десет версти се чува; ама, да речем, по

външната част или по вътрешните работи сегашният е къде по-изкусен! В главата на сегашния туй мозъкът е сто пъти повече... Само едно е лошо... Всичко му е хубаво на човека, но една е бедата: пианица е!

„И таз добра!“ – помисли си Посудин.

– Откъде пък знаеш – попита той, – че съм... че е пианица?

– То не ще и дума, ваше благородие, аз самият не съм го виждал пиан, няма да лъжа, но хората разправяха. А и хората не са го виждали пиан, ама такава слава се носи за него... Пред народа или ако иде нейде на гости, на бал или в общество – никогам не пие. В къщи смуче... Стане заран, отвори очи и първата му работа – водка! Камердиднът му донесе една чаша, а той вече друга иска... Така цял ден се налива. И виж го ти: пие, пък го не лови! Значи, може да се владее. Понякогаж нашият Хохрюков като се запие, не хората, ами и кучетата вият. А пък Посудин – барем носът му да почервенееше! Заклучи се в кабинета си и цока... За да не забележат хората, приспособил си е в писалището такова чекмедже, с тръбичка. В това чекмедже винаги има водка... Наведеш се до тръбичката, посмучеш и се напиеш... В каретата също, в чантата...

„Откъде знаят? – ужаси се Посудин. – Боже мой, дори това е известно! Каква низост...“

– А пък и по женската част... Еша му няма! (Коларят се засмя и завъртя глава.) Безобразие и туйто! Десетина парчета има от тези... шавъркливите... Две живеят у дома му... Едната, тази Настася Ивановна, му е уж вместо разпоредница, другата – как я викаха, дявол го взел? Людмила Семьоновна – като писарка... Най-главната е Настася. Всичко, каквото тя поиска, той го прави... Върти го, просто като лисица опашката си. Голяма власт ѝ е дадена. И от него не се страхуват така, както от нея... Ха-ха... А трета фарфара живее на улица Качалная... Срамна работа!

„Дори имената им знае – помисли си Посудин изчервен. – И кой точно знае? Селяндур, колар... който никога не е и стъпвал в града!... Каква низост... гадост... просташина!“

– А ти пък откъде знаеш всичко това? – попита той със сърдит глас.

– Хората разправяха... Аз самият не съм виждал, но от хората съм чувал. Та белки е трудно да се научи? На камердина или на кочияша не можеш отрязва езика... Пък, види се, и самата Настася обикаля улиците и се хвали с женската си сполука. От людското око не може да се скриеш... Ей на, станало му е навик на този Посудин също тъй скришом да ходи и на разследване... Предишният често пъти като речеше да иде нейде, месец преди туй обажда, а кога пътува – то един глъч, гръм,

звънтеж... пази боже! И пред него препускат, и след него препускат, и отстрани препускат. Пристигне на мястото, наспи се, наяде се, напие се, па почне да си дере гърлото по служебната част. Подере гърло, потропа с крака, наспи се пак и по същия начин – обратно... А сегашният, Дочуе ли нещо, гледа да иде скришом, бързо, та никой да не види и да не разбере... Сме-е-хория! Излезе тихомълком от къщи, да не го видят чиновниците, и – на влака... Стигне до която му трябва гара и няма да вземе пощенски коне или нещо по-благородно, ами гледа селянин да наеме. Увие се целият като жена и през всичкото време хъхри като дърт пес, че да не го познаят по гласа. Просто да се скъсаш от смях, когато разправят хората. Пътува, глупакът, и си мисли, че не могат да го познаят. Пък то всеки по-догадлив – фу! Като нищо ще го познае!...

– Че как ще го познаят?

– Много просто. Преди, когато нашият Хохрюков пътуваше скришом, по тежките ръце го познавахме. Ако пътникът бие през зъбите, значи, е Хохрюков. Пък Посудин веднага може да го забележиш... Простият пътник просто се и държи, а Посудин не е такъв, че да пази просто-та. Да речем, ще пристигне например на пощенската станция, па ще захване!... И му смърдяло, и задушно било, и студено... И пилета му поднасяй, и фрухти, и сладка всякакви... Та по станциите си знаят: шом някой иска зиме пилета и фрухти, той е Посудин. Щом някой казва на надзирателя „скъпи мой“ и разкарва хората за щяло и не щяло, може да се закълнеш, че е Посудин. Той и мирише не като другите, и ляга да спи по свой начин... Легне в станцията на канапето, понапръска около себе си с парфюм и заръча да му сложат до възглавницата три свещи. Лежи и чете книжа... Ами че тук не надзирателят, а и котката ще разбере що за човек е този...

„Вярно, вярно... – помисли си Посудин. – Ама как не съм знаел туй по-рано!“

– Пък на който му трябва, той и без фрухти и без пилета ще научи. По телеграфа всичко се знае... Както и да си увиваш муцуната, както и да се криеш, тук вече знаят, че идеш. Чакат... Посудин още неизлязъл от къщи, а тук вече – заповядай, всичко е готово! Ще пристигне той, за да ги спипа на място, да ги даде под съд или да смени някого, а те ще го вземат на присмех. Макар, ще рекат, ваше сиятелство, че си пристигнал скришом, гледай: всичко ни е чисто!... Той ще се повърти, повърти, па току ще си замине с празни ръце... Пък още и ще ги похвали, ръка ще стисне на всички, ще поиска извинение за безпокойството... Такива ми ти работи! А ти как го мислеше? Хо-хо, ваше благородие! Хората тук са

хитри, един от друг по-изпечени!... Драго ти е да ги гледаш какви са дяволи! Ами на, да речем, днешния случай... Карам таз заран празна колата, а срещу мене от гарата лети чифутинът, бюфетчията. „Къде си тръгнал, питам, ваше чифутско благородие?“ А пък той казва: „Карам вино и мезе в град N. Там днес чакат Посудин.“ Хитро, а? Посудин може още само да се тъкми да заминава или да си забулва лицето, че да не го познаят. Може вече да пътува и да си мисли, че никой хабер си няма, дето е тръгнал, а пък за него, моля ти се, вече са приготвили и виното, и съомгата, и сиренето, и разните му мезета... А? Пътува той и си мисли: „Свършено е с вас, момчета!“ – а момчетата хич не ги е грижа! Нека е тръгнал! Те вече отдавна всичко са потулили! – Назад! – изхъхри Посудин. – Карай назад, ггговедо!

И смаяният колар зави назад.

1885

КРАЙ

© Катя Койчева, превод от руски

Антон Павлович Чехов
, 1885

Източник: <http://bezmonitor.com>

Сканиране: Тони

Антон П. Чехов, Разкази 1880–1886, Народна култура 1969

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/2002>]